371.2
K246n
s3

การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุภาพร เลาหลิตย์

- 7 ก.ค. 2526
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

152002

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ประธาน

กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและการแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ อังคณา ลายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บังอร ภูวภิรมย์ชัญ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ คณะครู และนักเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุญญา เลาหสถิตย์ คุณสุรพล ลาภถาวร คุณศศิธร เล็กสุขศรี คุณเกื้อกูล อุตตมากร คุณมัณฑนี อินทนา ตลอดจนพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของพ่อและแม่ที่ได้เมตตาเป็นกำลังใจ และกำลังทรัพย์สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

สุภาพร เลาหสถิตย์

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของทัศนคติ	9
	ลักษณะทั่วไปของทัศนคติ	12
	องค์ประกอบของทัศนคติ	12
	ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทัศนคติ	13
	การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	13
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	14
	เกี่ยวกับโรงเรียน	16
	องค์ประกอบของโรงเรียน	16
	งานหลักของโรงเรียน	16
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28

บทที่ หน้า

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 29

ประชากร 29

กลุ่มตัวอย่าง 29

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 30

การหาคุณภาพของเครื่องมือ 31

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำกับข้อมูล 36

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 38

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 40

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 40

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 41

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 41

การวิเคราะห์องค์ประกอบ 41

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านต่าง ๆ 43

การประมาณค่าความร่วมกัน 44

ค่าไอเกน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน ค่าเปอร์เซ็นต์ความ
แปรปรวนสะสม 45

เมตริกขององค์ประกอบ 46

เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน 47

เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างเพศ 47

เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้น
ต่างกัน 48

บทที่ หน้า

เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน 51
เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน 53

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 55
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 55
กลุ่มตัวอย่าง 55
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 55
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 57
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 57
อภิปรายผล 58
ข้อเสนอแนะ 63

บรรณานุกรม 64

ภาคผนวก 70

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น	30
2	ค่าสัดราส่วนวิกฤต (t) ของแบบสอบถามในแต่ละด้าน	32
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้าน	33
4	ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน	42
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของทัศนคติทั้ง 7 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน	43
6	ค่า Estimate Communality	44
7	ค่าไอเกน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนสะสม	45
8	เมตริกองค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน	46
9	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่านัยสำคัญ t ของทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	47
10	ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	48
11	เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน	49
12	เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันเป็นรายคู่	50
13	ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	51
14	เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน	52

ตาราง หน้า

15 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ 53

16 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน 54

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 รูปแบบของการพัฒนาการทางด้านความรู้สึก ตามแนวความคิดของบลูม และคนอื่น ๆ 11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โรงเรียนเป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาพลเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีลักษณะตามที่รัฐพึงประสงค์ พร้อม ๆ กันนั้น โรงเรียนก็มีหน้าที่พัฒนาเด็ก เยาวชน และสมาชิกทุกคนในสังคมให้เจริญงอกงามทุกด้าน ทั้งในด้านสติปัญญา จิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม สุขภาพ และอนามัยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (ภิญโญ สาธร 2521 : 279) นอกจากนั้น โรงเรียนยังเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างและปลูกฝังทัศนคติที่พึงประสงค์ทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมพื้นฐานต่าง ๆ (ประสาร ทิพย์ธารา 2521 : 60)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน โรงเรียนจึงมีความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม ความดี ให้แก่เด็ก แต่ด้วยเหตุที่โรงเรียนเป็นแหล่งรวมของเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังต่างกัน ดังนั้น เด็กอาจจะถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด ทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางดีและทางไม่ดีให้แก่กันได้ ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นเสมือนแหล่งที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งที่ดีและไม่ดีให้แก่กันในระหว่างนักเรียนที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี (ประเทิน มหาขันธ์ 2523 : 59)

โดยปกติแล้วเมื่อยินชื่อว่า โรงเรียน บรรยากาศภายในโรงเรียนก็ดี ตัวบุคคลในโรงเรียนก็ดี กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนข้อบังคับของโรงเรียนก็ดี เหล่านี้สามารถป้องกันหรือยับยั้งมิให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีได้ และในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้เด็กได้มีความรู้ มีแนวความคิด ตลอดจนมีแนวทางแห่งการปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงามตามความต้องการของสังคม แต่อย่างไรก็ตามมีบางสิ่งที่โรงเรียนให้แก่เด็กโดยมิได้ตั้งใจ คือ ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ซึ่ง ประสาร ทิพย์ธารา (ประสาร ทิพย์ธารา 2521 : 117) เรียกว่า ทัศนคตินิเสธ (Negative) ต่อโรงเรียน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความสัมพันธภาพของโรงเรียน

เด็กไม่สามารถจะเข้ากับเพื่อนนักเรียนด้วยกันได้ อุปกรณ์เครื่องใช้ในการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ บริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดหาให้ไม่เพียงพอเท่าที่ควร เช่น มีอาหารไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก สถานที่เล่นกีฬามีจำกัด เป็นต้น

ได้มีการศึกษาเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายทั่วประเทศปรากฏว่า เยาวชนเหล่านั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน เช่น รู้สึกว่าโรงเรียนไม่ได้ให้ความยุติธรรมแก่ตน โรงเรียนมิได้ให้ความรู้แก่ตนอย่างเต็มที่ โรงเรียนมิได้เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง โรงเรียนมีข้อบังคับจุกจิกซึ่งปฏิบัติตามได้ยาก ครูในโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการสอน โรงเรียนเอาเปรียบนักเรียนโดยการเรี่ยไรเงินบ้าง ขายของแพงบ้าง ครูปฏิบัติต่อเด็กอย่างลำเอียง โรงเรียนไม่ให้บริการแก่นักเรียนอย่างเพียงพอ และเมื่อผู้ใดเอ่ยชื่อโรงเรียนเขาจะรู้สึกอับอายมาก จากคำตอบเหล่านี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนเลย ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ (ประเทิน มหาขันธ์ 2523 : 62)

✓ ความสัมพันธ์ในระหว่างเพื่อนนักเรียนก็มีส่วนสร้างให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนได้เช่นกัน ในโรงเรียนที่ขาดความเอาใจใส่สวัสดิภาพของนักเรียน เด็กที่อ่อนแอจะถูกเด็กเกเรย่มเหงรังแก เด็กบางคนถูกเพื่อนขโมยเงินทองของใช้อยู่เสมอ โดยที่เด็กไม่กล้าบอกครู เด็กบางคนไม่ชอบพฤติกรรมของเพื่อนที่ชอบฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยที่ทางโรงเรียนไม่มีโอกาสได้ทราบความเป็นไปดังกล่าวเลย พฤติกรรมดังกล่าวนี้อาจมิได้เกิดกับเด็กทุกคนในโรงเรียน แต่การที่เด็กได้รู้ได้เห็นและอาจประสบกับตนเองบ้างในบางโอกาสย่อมจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน เกิดความเกลียดชังโรงเรียน และไม่อยากไปโรงเรียน

✓ สิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนให้แก่เด็กในโรงเรียน ได้แก่ การแตกแยกของครูในโรงเรียน การนินทาว่าร้ายครูต่อครูด้วยกันให้เด็กฟัง เด็กย่อมมีความรู้สึกว่าครูซึ่งมีความสมบูรณ์ที่สุดในสายตาเด็ก ทั้งในด้านความรู้ ความประพฤติ ซึ่งเด็กควรจะยึดถือเป็นแบบอย่างกลับมีความบกพร่องไปเช่นนี้ ย่อมทำให้เด็กหมดความเลื่อมใสศรัทธา

การอบรมสั่งสอนก็จะไร้ผล เพราะเด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตัวครู (ประเทิน มหาขันธ์ 2523 : 65) เช่นเดียวกับที่ ประสาร ทิพย์ธารา (ประสาร ทิพย์ธารา 2521 : 117) ได้กล่าวไว้ว่า ครูมีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้เด็กรู้สึกไม่ชอบโรงเรียน เนื่องจากครูไม่มีเทคนิคในการสอน ครูเป็นคนที่มีอารมณ์ฉุนเฉียว โมโหง่าย ดุว่า ทำโทษเด็กบ่อยครั้งเกินไป ครูไม่เข้าใจเด็กพอ ขาดความเป็นมิตรกับเด็ก ไม่ให้ความช่วยเหลือเด็กเท่าที่ควร เด็กจึงเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อตัวครู อันเป็นผลกระทบต่อไปถึงโรงเรียนด้วย ดังเช่นจากการศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นของ การ์ริสัน (Garrison. 1956 : 173) ก็ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติที่ไม่พึงพอใจของวัยรุ่นต่อโรงเรียนมีผลมาจากครู ผู้ซึ่งไม่เข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่น นอกจากนั้นการจัดหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความสนใจและเป้าหมายทั่วไปของวัยรุ่น

ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอาจเกิดได้จากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นต้นว่า การที่นักเรียนสอบตกกันมาก การที่โรงเรียนพ่ายแพ้ในการแข่งขันกีฬากับโรงเรียนอื่น ๆ อยู่เสมอ การที่โรงเรียนไม่มีการเรียนลูกเสือ-ยุวกาชาดเหมือนโรงเรียนอื่น การที่โรงเรียนไม่มีวงดนตรีเหมือนโรงเรียนอื่น เหล่านี้เป็นต้น ส่วนประกอบดังกล่าวอาจทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนของตนได้เช่นกัน

นักการศึกษาในสมัยปัจจุบันมีความเชื่อว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และถ้าเราสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้ดีแล้ว เราก็จะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีได้โดยง่าย (ทรีป อภิสิทธิ์ 2520 : 6) เช่นเดียวกัน สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนก็นับว่ามีอิทธิพลสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความสวยงามเป็นระเบียบ ให้ความอบอุ่น ให้ความร่มเย็นแก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน สร้างบรรยากาศที่ดีภายในโรงเรียน ก็ย่อมจะส่งผลสะท้อนไปถึงคุณภาพผลิตของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน เกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบันและหมู่คณะ มีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน ช่วยกันรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน มีความตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้จาก

โรงเรียน อันจะเป็นการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนได้ทางหนึ่ง

โดยปกติแล้วโรงเรียนมิได้มีความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนขึ้นในตัวเด็กเลย แต่ความรู้สึกดังกล่าวนั้นอาจเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ ดังที่กล่าวแล้วว่าความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนมีส่วนทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย เช่น มีการทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน มีการฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียน มีการก่อความไม่สงบในด้านต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์อย่างนี้นอกจากจะเป็นผลร้ายต่อโรงเรียนแล้ว ยังเป็นผลร้ายต่อตัวเด็กเองอีกด้วย เพราะความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน จะนำไปสู่ความล้มเหลวในการปรับตัวของเด็กต่อโรงเรียน ต่อครู ต่อเพื่อนนักเรียน ทำให้การเล่าเรียนประสบความล้มเหลวในที่สุด

การสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียน เพราะความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนจะช่วยให้เด็กมีความตระหนักในความสำคัญของโรงเรียน เห็นคุณค่า และมีความเลื่อมใส เอาใจใส่ในการเล่าเรียน ตั้งใจกระทำความดี (ประเทิน มหาขันธ์ 2523 : 65)

เนื่องจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของวัยรุ่น (นาฏเฉลียว สุมาวงศ์ 2513 : 149) ซึ่งเด็กวัยนี้ เฮอร์ล็อค (Hurlock) กล่าวว่า เป็นวัยที่กำลังจะเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่กำลังอยู่ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยของการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา และเป็นวัยที่มีความเครียดทางอารมณ์ (Hurlock. 1949 : 3) เช่นเดียวกับ ฮอล (Hall) พูดถึงเด็กวัยรุ่นว่าเป็นวัยพายุบุแคม มีอารมณ์วู่วาม เจ้าคิดเจ้าแค้น ตัดสินใจรวดเร็วและรุนแรง นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังมักมีอารมณ์ถาวร (sentiment) คือ มีอุดมคติซึ่งมีอารมณ์เจือปนอย่างแรง เช่น ความรักชาติ ความภูมิใจในตระกูล ความภูมิใจในสถาบัน ความนับถือตัวเอง บูชาความยุติธรรม อารมณ์เช่นนี้ทำให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่รุนแรงได้ (นาฏเฉลียว สุมาวงศ์ 2513 : 154) ฉะนั้น โรงเรียนและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะศึกษาให้เข้าใจถึงความต้องการของวัยรุ่นเพื่อจะได้จัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน หลักสูตรการสอน และการปกครองไปใน

ทางที่ส่นองความต้องการของเด็กวัยรุ่น ให้เด็กได้เรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ให้มีความสุข มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ และสามารถปรับตัวเข้ากับทุกสิ่งในโรงเรียนได้ (นาฏเฉลียว สุมาวงค์ 2510 : 5)

ทัศนคติเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องให้กับเด็กควบคู่ไปกับการให้ความรู้และทักษะ ทัศนคติเป็นทั้งเหตุและผลที่จะช่วยนำความรู้ไปใช้ได้ผลดี (นาฏเฉลียว สุมาวงค์ 2510 : 33) แม้ว่าความสนใจในการวัดทัศนคติของนักเรียนจะเพิ่มมากขึ้น แต่เครื่องมือที่ใช้วัดในเรื่องนี้ก็ยังมีน้อย (Roshal, Frieze and Wood. 1971 : 999)

จากเหตุผลและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำผลมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติ และจะได้นำไปใช้วัดเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาในโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาของชาติต่อไป

<u>ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบ

3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบตามตัวแปรทางด้าน เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน

<u>ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนมีองค์ประกอบด้านใดบ้าง ซึ่งสามารถที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนอีกต่อไป

2. จากการที่ทราบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในปัจจุบันมีทัศนคติต่อโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบเป็นอย่างไร สามารถใช้เป็นแนวทางในการที่ผู้บริหารโรงเรียน และครู จะปรับปรุงสภาพภายในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

3. ทำให้ได้เครื่องมือวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 800 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ทัศนคติต่อโรงเรียนจะศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1 ครู

3.2 การเรียนการสอน

3.3 การปกครอง

3.4 กิจกรรม

3.5 เพื่อน

3.6 การบริการ

3.7 อาคารสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง การค้นหามิติ (dimension) ของโครงสร้างสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งหาได้โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบแบบตัวประกอบสำคัญ (Factor Analysis by Principle Factor)

2. ทัศนคติต่อโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ คือ ด้านครู การเรียนการสอน การปกครอง กิจกรรม เพื่อน การบริการ และอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นความรู้สึกเชิงนิมาน (Positive Attitude) เช่น พอใจ เห็นด้วย หรือเป็นความรู้สึกเชิงนิเสธ (Negative Attitude) เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ก็ได้ ทัศนคติดังกล่าวสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนที่อยู่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในที่นี้จะศึกษาความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อครูในด้านบุคลิกทั่วไป ความประพฤติ และความสัมพันธ์กับบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้ยกเว้นความสามารถทางด้านการสอน

4. การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูจัดให้แก่นักเรียนเพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียน วิธีการสอนของครู และหลักสูตร เป็นต้น

5. การปกครอง หมายถึง การควบคุม ดูแลนักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยหรือกฎข้อบังคับของโรงเรียน เช่น เรื่องการแต่งกาย ความประพฤติ รวมทั้งการลงโทษ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้จากความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียนเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ อันเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมในที่นี้ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน เช่น การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ การกีฬา การดนตรี เป็นต้น

7. เพื่อน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ภายในโรงเรียนเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งคราว มีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

8. การบริการ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนและเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน และบริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

9. อาคารสถานที่ หมายถึง ตัวอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน รวมทั้งทำเลที่ตั้งของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน เช่น สนาม ห้องน้ำห้องส้วม ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของทัศนคติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น

เทอร์สโตน (Thurstone) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง ... การแสดงออกทางด้านการพูดเป็นการแสดงออกของความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้เป็นสัญลักษณ์ของทัศนคติ ดังนั้น ถ้าเราอยากจะวัดทัศนคติเราก็สามารถทำได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ (Fishbein. 1967 : 77)

แอลพอร์ต (Allport. 1935 : 810) กล่าวไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ครอนบัค (Cronbach. 1963 : 435) ให้นิยามของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติหมายถึง การที่บุคคลยอมรับหรือไม่ยอมรับสิ่งใด บุคคลใด ที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลได้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 3) กล่าวไว้ว่า ทัศนคติเป็นความคิดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีอารมณ์เป็นตัวนำ ทำให้บังเกิดจิตใจโน้มเอียง ก่อให้เกิดการกระทำแบบหนึ่งต่อสถานการณ์ทางสังคมเฉพาะอย่างหนึ่ง

ล้วน สายยศ (ล้วน สายยศ 2517 : 118 - 119) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง อารมณ์หรือความรู้สึกอันบังเกิดจากการรับรู้ต่อสิ่งนั้น ๆ โดยแสดงพฤติกรรมโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ในรูปของการประเมิน เช่น ชอบ - ไม่ชอบ เป็นต้น

เยิดศักดิ์ โฆวาสินรู้ (เยิดศักดิ์ โฆวาสินรู้ 2520 : 38) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2518 : 3) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดี ขัดแย้ง หรือเป็นกลางก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดี หรือเลวของบุคคล หรือสถานการณ์นั้น

ทัศนคติเป็นสิ่งที่กำหนดให้บุคคล ประพฤติ ปฏิบัติ หรือตอบสนอง ในการที่จะชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์ หรือแม้กระทั่งความคิดเห็นต่าง ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนองของบุคคลนั้น

พัฒนาการของทัศนคติ บลูม และคนอื่น ๆ (Bloom and others) ได้เสนอแนะว่า ทัศนคติของบุคคลควรจะมีรูปแบบของการพัฒนาตามลำดับขั้นดังนี้ (เยิดศักดิ์ โฆวาสินรู้ 2520 : 39)

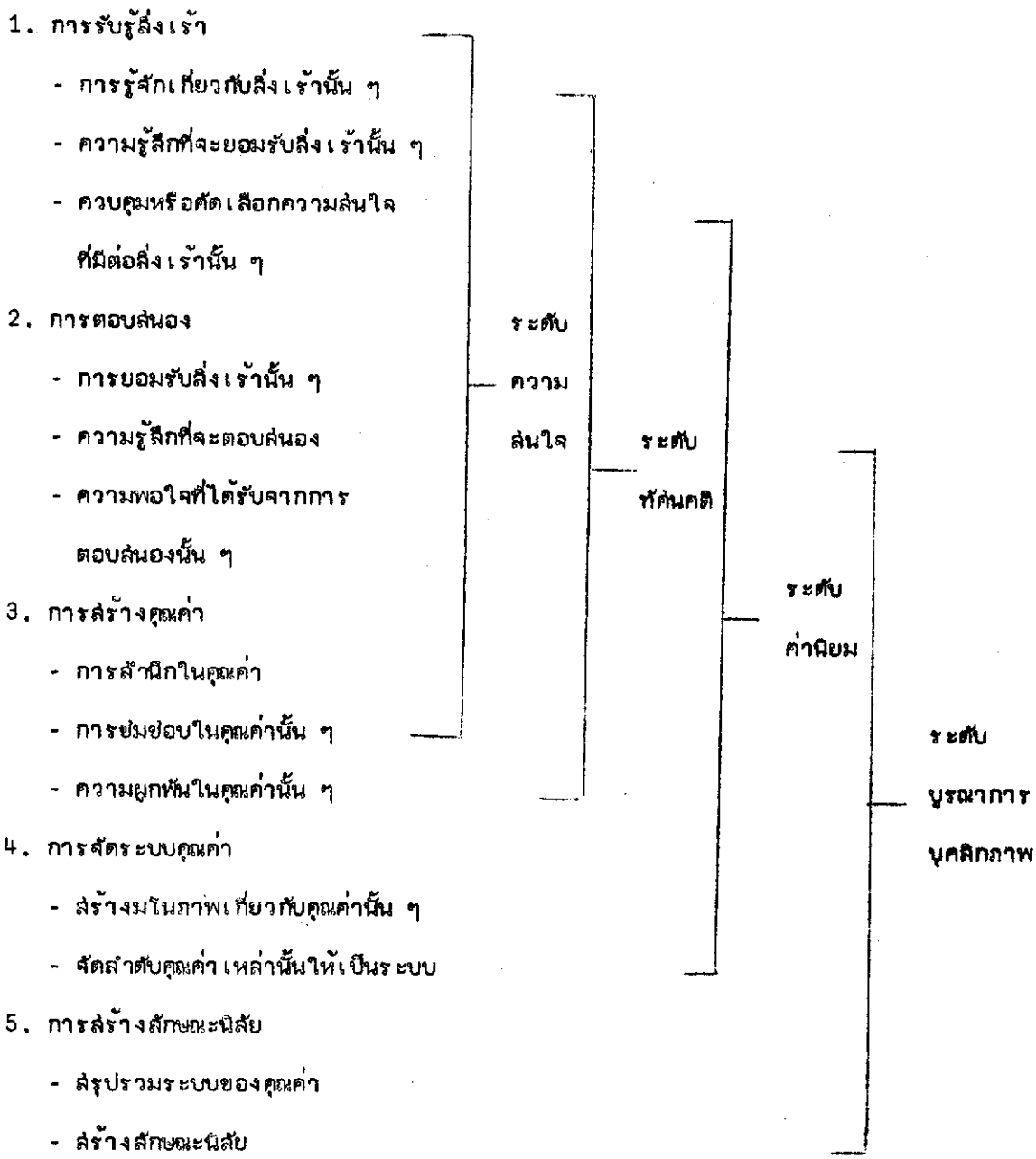

ภาพประกอบ 1 รูปแบบของการพัฒนาการทางด้านความรู้สึกตามแนวความคิดของ บลูม และคนอื่น ๆ

ลักษณะทั่วไปของทัศนคติ

ทัศนคติมีลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (ลุ่ยา สันทน้เอม และ สุรางค์ สันทน้เอม 2521 : 79)

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของคน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติเป็นเครื่องกำหนดของขอบเขต และวิธีการที่เด็กจะใช้ในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ หมายความว่า คนเราพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในแง่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะคนเรามีทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน เช่น เด็กในชั้นหนึ่งจะมองดูครูในแง่ที่แตกต่างกัน เด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะมองดูครูในแง่ของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ส่วนเด็กที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนจะคอยจับผิดครูและหาข้อบกพร่องของครูอยู่ตลอดเวลา

3. ทัศนคติอาจจะเป็นสิ่งถาวรซึ่งติดตัวเด็กอยู่ตลอดชีวิตก็ได้ ทัศนคติมีลักษณะที่ไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ อย่างไรก็ดี การแนะแนวทางที่ดีและการสอนที่ดีของครูย่อมทำให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติได้ และในทางตรงข้ามการสอนย่อมเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีของเด็กให้กลายเป็นเลวได้เช่นกัน

4. ทัศนคติมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของเด็ก ถ้าเด็กมีทัศนคติที่ดีต่องานในชั้นและต่อครู เด็กย่อมได้รับความพอใจ และได้รับความสำเร็จจากการเรียนนั้นไม่มากก็น้อย และเด็กจะทำงานได้ผลดีในโอกาสต่อไป ในทางตรงข้ามถ้าเด็กมีทัศนคติไม่ดีต่องานในชั้นและต่อครูแล้ว เด็กมักจะประสบแต่ความล้มเหลว ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กท้อแท้ในการเรียนหนักขึ้นอีก ผลสุดท้ายเด็กก็ต้องหาทางออกในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น หนีโรงเรียน และรังแกคนอื่น เป็นต้น

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติมีองค์ประกอบที่สำคัญสามประการ คือ (เยิดศักดิ์ โฆวาสินรู้ 2520 : 40)

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า (object) นั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ ช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจ หรือ ไม่พอใจ ต้องการ หรือ ไม่ต้องการ ดี หรือ เลว อย่างไร

3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทัศนคติ

1. การศึกษาทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้น การวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก หรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์

3. การศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของทัศนคตินั้น ๆ ด้วย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลจะพัฒนาไปได้ก็โดยสาเหตุสามประการ (Kolesnik. 1970 : 484 - 486) คือ บุคคลได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เกิดจากการที่บุคคลถ่ายทอดแบบอย่างการกระทำหรือความคิดของคนอื่นมาเป็นของตน และการที่บุคคลพยายามที่จะตอบสนองความต้องการของตน เหล่านี้จะเป็นเหตุให้ทัศนคติเปลี่ยนไป

ส่วน เคลแมน (Kelman. 1958 : 51 - 60) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมภายใต้กระบวนการดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพื่อให้เขาปฏิบัติต่อตัวในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ

2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม เพื่อจะมีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่น

3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) คือ การที่บุคคลนั้นยอมรับสิ่งที่มามีอิทธิพลเหนือกว่า เนื่องจากสิ่งนั้นตรงย้ามกับค่านิยมที่อยู่ในตัวของบุคคลเอง

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 3) กล่าวถึง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเป็นเพราะ

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคล หรือสื่อมวลชน

2. ได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ

3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน

4. การรักษาทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้อง

5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

นักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้หลายทฤษฎี เช่น

<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับความตรงกันหรือความเหมือนกันของความคิด</u> (Theories of Cognitive Consistency)

ไฮเดอร์ (Heider) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ว่า เมื่อนาย ก. ชอบ นาย ข. และ นาย ข. ชอบสิ่งของ ค. มีแนวโน้มที่จะทำให้ นาย ก. ชอบสิ่งของ ค. ด้วย ภาวการณ์ที่สมดุลย์จะเกิดเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบทั้งสามนี้เป็นไปทางบวก เช่น ข. ชอบ ค. และ ก. ชอบ ค. หรืออีกกรณีหนึ่ง เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างสองคู่เป็นไป

ในทางลบ เช่น ก. ไม่ชอบ ค. ย. ไม่ชอบ ค. และ ก. ชอบ ข. และในทางตรงข้าม ภาวการณ์ที่ไม่สมดุลย์จะเกิดเมื่อ ความสัมพันธ์คู่ใดคู่หนึ่งเป็นไปในทางลบ หรือความสัมพันธ์ระหว่างสามคู่เป็นไปในทางลบ เมื่อเกิดภาวการณ์ที่ไม่สมดุลย์มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดภาวการณ์ที่สมดุลย์ (Balanced States) ขึ้น

ทฤษฎีการขัดแย้งของความคิด (Theory of Cognitive Dissonance)

เฟสทิงเจอร์ (Festinger) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้ โดยมีพื้นฐานมาจากความคิดที่ว่า เมื่อใดมนุษย์มีสิ่งที่ขัดแย้งกัน มนุษย์จะพยายามหาทางที่จะขจัดความขัดแย้งนั้นให้หมดไป นั่นคือ ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในตัวบุคคล และความขัดแย้งนี้อาจเกิดขึ้นเนื่องจากส่วนประกอบของการรับรู้ ส่วนหนึ่งแตกต่างหรือขัดแย้งกับส่วนประกอบของการรับรู้ส่วนอื่น หรือเกิดขึ้นเมื่อมีการรับรู้ข้อมูลใหม่ที่ขัดแย้งกับทัศนคติหรือความคิดเห็นเดิมของตน

เมื่อเกิดความไม่ลอดคล้องหรือขัดแย้งก็พยายามปรับให้เกิดความลอดคล้อง เพื่อให้ความคิดสัมพันธ์กับพฤติกรรม หรือเปลี่ยนความคิดให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือพยายามหาข้อมูลสนับสนุนความคิดเดิมของตน หรือหลีกเลี่ยงไม่รับข้อมูลที่ทำให้เกิดความไม่ลอดคล้องขึ้น

ทฤษฎีการเสริมกำลัง (Reinforcement Theory)

ฮอฟแลนด์ เจนนิส และ เคลลี่ (Hovland, Janis and Kelley) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติตามแนวของทฤษฎีนี้ไว้ว่า ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนไป เมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion) ความคิดเห็นใหม่ ๆ เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้เกิดจากการเสริมกำลัง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ (Incentive) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ในทางที่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลนั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (The Social Judgment Theory of Attitude Change)

เช่อรีฟ และคนอื่น ๆ (Sherif and others) เป็นผู้นำในทฤษฎีนี้ ซึ่งเชื่อว่า ขบวนการในการปรับตัวของบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ซึ่งสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และความคิดเห็นเกี่ยวกับตน (Self-concept) ทัศนคติจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับระดับของการปรับ (Level of Adaptation) ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงของการยอมรับ (Acceptance) ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคม ช่วงแห่งการปฏิเสธ (Rejection) ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคม และยังมีช่วงแห่งอิสระ (Noncommitment) คือ การไม่ผูกมัดในด้านใด ๆ ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงแห่งการยอมรับและช่วงแห่งการปฏิเสธ การยอมรับ การไม่ยอมรับหรือปฏิเสธ และไม่แน่ใจนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของการมีส่วนร่วม และโดยปกติทัศนคติจะแสดงออกในรูปที่เหมาะสม (Legitimate) กับสภาวะของสังคม เพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความเป็นสุข

เกี่ยวกับโรงเรียน

ในกระบวนสถาบันการศึกษารูปแบบต่าง ๆ นั้น โรงเรียนนับได้ว่าเป็นสถาบันหลักที่ให้การศึกษาอย่างแท้จริง และเป็นสถาบันที่จัดและดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคมโดยตรง ในการที่จะเข้าใจสถาบันการศึกษาได้ดีนั้นจำเป็นจะต้องเข้าใจองค์ประกอบของโรงเรียนและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้นพอสมควร

องค์ประกอบของโรงเรียน

ในการพิจารณาองค์ประกอบของโรงเรียนหรือสถาบันการสอนอื่น ๆ ก็ตาม เราอาจแยกพิจารณาออกได้เป็นสองประการ คือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ 2521 : 161) คือ

1. องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร

2. องค์ประกอบเสริม ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ เงิน อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ฯลฯ

1. องค์ประกอบหลัก ในจำนวนองค์ประกอบหลักของโรงเรียนทั้งสามประการ คือ ผู้เรียน ผู้สอน และหลักสูตรนั้น ส่วนที่สำคัญก็คือ ผู้เรียน เพราะผู้เรียนเป็นผลิตผลโดยตรงของโรงเรียน และสถาบันโรงเรียนเกิดขึ้นก็เพราะต้องการที่จะให้การศึกษาแก่ผู้เรียน แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กระบวนการศึกษาเกิดขึ้นได้ในโรงเรียน คือ ผู้สอน ที่เราเรียกกันว่า ครู หรืออาจารย์ การทำหน้าที่ของผู้สอนนั้นขึ้นอยู่กับปรัชญา ส่วนหลักสูตรนั้นก็คือ แผนหรือแนวทางที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อผู้สอนและผู้เรียนจะได้รู้ว่าจะดำเนินการเรียนการสอนกันอย่างไร

องค์ประกอบทั้งสามประการนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก กิจการของการศึกษาในโรงเรียนจะดำเนินไปได้ด้วยดี ก็ต่อเมื่อองค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนจะต้องดำเนินไปในรูปแบบที่มีการยอมรับและเห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกันและกันดี

2. องค์ประกอบเสริม การที่ผู้เรียน ผู้สอน จะสามารถดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาไปตามครรลองของหลักสูตรได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบเสริมบางประการ เช่น อุปกรณ์ในการเรียนการสอน อาคารสถานที่ คือ ตึกเรียน ห้องเรียน และสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

<u>งานหลักของโรงเรียน</u> (Major Function of the School Operation)

แฮร์ริส (Harris. 1963 : 7 - 11)` และ ภิญโญ สาธร (ภิญโญ สาธร 2516 : 446) ได้แบ่งงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. งานด้านวิชาการ ซึ่งหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน (Teaching Function) นั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนและเกี่ยวพันโดยตรงกับนักเรียน

2. หน้าที่จัดบริการ (Special Service Function) เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียน เช่น การบริการสุขภาพอนามัย การแนะแนว และสันทนาการ เป็นต้น

3. หน้าที่จัดอำนวยการ (Managment Function) คือ การจัดดำเนินการในด้านธุรการทั่วไป เกี่ยวข้องกับคณะบุคคล งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ เกี่ยวพันโดยอ้อมกับการเรียนการสอน

4. หน้าที่การนิเทศ (Supervision Function) เป็นงานเกี่ยวกับการนิเทศ การติดต่อประสานงาน เป็นการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดความสามารถในการสอน เกี่ยวพันโดยอ้อมกับนักเรียน

5. หน้าที่บริหารงานทั่วไป (General Administration Function) เป็นงานของผู้บริหารที่จะประสานความสัมพันธ์หน้าที่ต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านเข้าด้วยกัน

จะเห็นได้ว่า งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อตัวนักเรียน หรือความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนก็คือ งานด้านการสอนหรืองานด้านวิชาการและงานด้านบริการนักเรียน

สำหรับงานบริการนักเรียนนี้มีความหมายกว้างรวมไปถึงการบริการด้านกิจการนักเรียน เช่น

ด้านสวัสดิการนักเรียน อันได้แก่ บริการแนะแนว บริการทุนการศึกษา บริการทดสอบเพื่อการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย บริการอาหาร บริการให้ความปลอดภัย เป็นต้น

ด้านการควบคุมความประพฤติ และการรักษาวินัยในโรงเรียน สร้างความรักโรงเรียนในหมู่นักเรียน วางกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ

ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร เช่น การจัดตั้งสภานักเรียน ชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมนำเพื่อประโยชน์ ชุมนุมลูกเสือ-ยุวกาชาด การกีฬา ดนตรี และทัศนศึกษา เป็นต้น

และในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษานี้ ควรพิจารณาดังนี้ (วรวิทย์ วสันต์ราภร 2513 : 92 - 96)

1. โรงเรียนควรมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนของนักเรียน เพื่อสะดวกในการปกครองและการจัดการเรียนการสอน

2. มีห้องสมุด มีหนังสือให้เพียงพอ

3. มีบริการแนะแนวอย่างกว้างขวาง

4. ควรกำหนดการสอนให้ยืดหยุ่นได้

5. ควรบรรจุครูที่เตรียมพร้อม เป็นครูที่รักเด็กในวัยนี้ เข้าใจเด็ก

6. มีวัสดุอุปกรณ์การเรียน การฝึก อย่างเพียงพอ ตลอดทั้งอาคารสถานที่ที่จะอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น ห้องเฉพาะวิชา

7. วางโครงการสำหรับการอบรมวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ

8. จัดรายการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสม

9. กำหนดหน้าที่ของครูไว้ให้แน่นอนและเหมาะสม

10. จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้พอเพียงกับความต้องการของครู

ทัศนคติต่อโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างมาก (Meier and McDaniel. 1974 : 997) ซึ่งคำกล่าวนี้สอดคล้องกับ เพอร์เนย์ ที่กล่าวไว้ว่า ทัศนคติของนักเรียนต่อโรงเรียนจะเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี (Perney. 1976 : 55) และถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนแล้วย่อมจะทำให้ไม่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษานั้นด้วย เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ Young Pheukniyom (Young Pheukniyom. 1960 : 3) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความพึงพอใจหรือมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนย่อมทำให้นักเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน อยากใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเรียนการสอน แต่ในทางกลับกัน ถ้าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้นักเรียนได้รับความเจ็บปวดหรือขมขื่นแล้ว อาจจะทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอันจะก่อให้เกิด

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาการหนีเรียน เกิดความเบื่อหน่ายยิ่งยัง อยาก หนีการเรียนการสอน ไม่เห็นด้วยต่อการเรียน โรงเรียนและครู ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตกต่ำ เป็นต้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สไปวาก (Spivak. 1957 : 631 - 633) ได้ศึกษาปัญหาของโรงเรียน จากนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ นักเรียนเกรด 7 กับนักเรียนเกรด 9 การศึกษานี้ก็เพื่อที่จะค้นหาปฏิกิริยาของนักเรียน ทั้งสองกลุ่ม หลังจากที่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนมาแล้ว 1 เดือน ปรากฏว่า นักเรียน เกรด 7 มีปัญหาทั้งสิ้น 714 ปัญหา ส่วนนักเรียนเกรด 9 มีปัญหา 823 ปัญหา และ สไปวาก ได้วิเคราะห์ต่อไปอีก เพื่อหาความแตกต่างระหว่างปัญหาของนักเรียนสองกลุ่มนี้ พบว่า นักเรียนเกรด 9 ต้องการความช่วยเหลือทางด้านการแสดงออกในเรื่องการเรียน และการพูดในชั้นเรียน ส่วนนักเรียนเกรด 7 ต้องการความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และ ต้องการฝึกหัดวิธีการเรียนให้มากกว่านี้ และนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนได้แสดงออกถึง ความรู้สึกที่ไม่พอใจต่อครูของเขา และยังต้องการความสนใจจากตัวครูมากกว่านี้

ส่วน คราว และ คราว (Crow and Crow. 1951 : 100 - 101) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของโรงเรียนในการให้การศึกษาแก่นักเรียนก็คือ การสร้างทัศนคติ ที่พึงพอใจให้แก่นักเรียน และทัศนคติของครูที่แสดงออกมานั้นมีค่าควรแก่การที่นักเรียนจะเอาเป็น เยี่ยงอย่าง ครูจะต้องช่วยนักเรียนให้พบกับความต้องการของเขาตามวิถีทางที่สังคมยอมรับ และการบริหารโรงเรียนจะต้องทำให้นักเรียนได้รับความพึงพอใจ เช่น ในเรื่องของอาคาร ห้องเรียน ครูที่มีความเมตตาเห็นอกเห็นใจนักเรียน ให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จใน การเรียน สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และ จะเป็นการพัฒนาไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอีกด้วย

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

จากงานวิจัยของ ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ 2510 : 100 - 104) ได้ศึกษาปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน พบว่า สาเหตุของปัญหาเหล่านั้นเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในกรอบครัว

2. สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู ต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน

3. ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น สุขภาพ สติปัญญา การใช้เวลาว่าง

จะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน รวมทั้งครู วิชาที่เรียน และเพื่อน มีอิทธิพลต่อปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เดวิส จูเนียร์ (Davis, Jr. 1964 : 4524) โอเนล (O'Neil. 1975 : 5690-A) และ บลีวินส์ จูเนียร์ (Blevins, Jr. 1976 : 5664-A) ที่ต่างก็ให้ความสำคัญแก่องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและคุณลักษณะของครูว่า เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนล่อแหลม ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดระบบโรงเรียนบกพร่อง ขาดแคลนอาคารเรียน การมาเรียนของนักเรียนต่ำ ขาดความสัมพันธ์กับนักเรียน สร้างความแตกแยกแก่นักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับครู ได้แก่ ครูขาดความเสมอภาค ขาดความยุติธรรม มีความบกพร่องในการสอน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ลอเร็นซ์ (Lawrance. 1976 : 0776-A) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์คุณภาพของการจัดระบบโรงเรียน คุณลักษณะและพฤติกรรมการปรับตัวของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีอัตราการออกกลางคันสูง พบว่า นักเรียนขาดความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ไม่ค่อยมีสิทธิ์มีเสียง มีความเหลื่อมล้ำ และนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการบริหารโรงเรียน

ทัศนคติต่อการเรียนซึ่งรวมถึงทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ตัวครู วิธีการสอนของครู และคุณค่าในการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียน (อรสุดา เหล็กเพชร 2522 : 14) และดังเช่นที่ เจนกินส์ (Jenkin. 1970 : 1512-A) ได้ทำการศึกษาบุคลิกลักษณะด้านการรับรู้ของนักเรียน

152002

ที่สอบตกในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยทำการสัมภาษณ์ แล้วนำลักษณะ 20 ประการ ของนักเรียนมาทำการวิเคราะห์ตัวประกอบพบว่า องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับการสอบตก คือ ทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน

นอกจากนี้ เมเรนล์ และ เลแมนน์ (Mehren and Lehmann. 1975 : 584) ได้กล่าวว่า นักเรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือเชาวน์ปัญญาอย่างเดียว แต่องค์ประกอบอื่นก็อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียน ทักษะในการเรียน และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อคุณค่าทางการศึกษา ต่อครู โรงเรียน และวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทราเวอร์ส (Travers. 1958 : 396) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตัวแปรทางด้านสติปัญญาถึงแม้ว่าจะออกข้อสอบได้ดีเยี่ยมเพียงใด ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรทางด้านสติปัญญาจะมีค่าสูงสุดไม่เกิน .7 ที่เหลือจะต้องใช้ตัวแปรทางด้านอื่น เช่น การปรับตัว สภาพทางบ้าน ความสนใจ ความมุ่งหวัง ทัศนคติที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียน และอาจารย์ที่สอน

ส่วน บราวน์ และ โฮลทัซแมน (Brown and Holtzman. 1968 : 408 - 409) ได้ตั้งสมมติฐานขึ้นว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติกับแรงจูงใจในการเรียน อาจจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าบุคลิกภาพหรือตัวแปรทางด้านจิตวิทยาอื่น ๆ และได้สร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน รวมถึงทัศนคติต่อโรงเรียน ครู และคุณค่าทางการศึกษาขึ้นเพื่อวัดตัวแปรดังกล่าว จากการทดลองใช้แบบสำรวจพบว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

วิลเลียม (William. 1970 : 401 - 403) ได้ทำการศึกษาถึงบุคลิกภาพ ความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีและไม่ดีต่อโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้วัด คือ แบบสำรวจ CSMS (California Study Method Survey) ได้แบ่งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดีต่อโรงเรียน และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และความสามารถต่ำกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

แต่สำหรับการศึกษาของ ลาเบลล์ (LaBelle. 1970 : 1624-A) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชื้อชาติ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และเพศ กับทัศนคติทางการเรียน โดยใช้แบบวัดทัศนคติแบบ Semantic Differential Instrument ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไม่มีทัศนคติทางบวกต่อโรงเรียนมากกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูงและปานกลาง จะมีทัศนคติทางบวกต่อโรงเรียนมากกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำ และเพศหญิงมีทัศนคติทางบวกมากกว่าเพศชาย

เหตุผลประการสำคัญในการที่นักเรียนจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อการเรียนและโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จากการศึกษาของ นลินี วันชัย (นลินี วันชัย 2509 : 86) พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูมีการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน และต้องคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ฉันเพื่อนกับนักเรียน นอกจากนั้นครูจะต้องไม่มีความรู้สึกว่าตนอยู่เหนือนักเรียน ต้องไม่ดูถูกและไม่มีท่าทีข่มเขากับนักเรียน เมื่อครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูก็สามารถปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนได้ ดังเช่นที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2506 : 66 - 70) ให้ความเห็นว่า เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าครูยอมรับในตัวเขาและเชื่อว่าเขามีความสามารถ เมื่อนั้นนักเรียนย่อมพร้อมมากขึ้นที่จะให้ความร่วมมือกับครู ยอมรับความช่วยเหลือหรือคำชักเตือนแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นำทรัพย์ จันทร์หอม (นำทรัพย์ จันทร์หอม 2505 : 2) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ถ้านักเรียนรู้สึกพอใจกับอารมณ์ การกระทำ หรือพฤติกรรมของครูที่แสดงต่อตนเองหรือเพื่อนฝูง การกระทำของครูนั้นจะช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน ส่งเสริมความสนใจต่อการเรียน ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติที่ดีได้ ความเห็นของ นลินี วันชัย และ นำทรัพย์ จันทร์หอม ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ

โคแกน และ เลวิน (Cogan and Levin. 1957 : 135 - 139) ซึ่งพบว่า ถ้าครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันดีมากเท่าใด นักเรียนก็จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้ถึงขีดสูงสุดได้มากขึ้นเพียงนั้น และความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาเรียน ความศรัทธาในตัวครู ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน

เบลดโซ (Bledsoe. 1971 : 121 - 122) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อครูต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนทัศนคติต่อครูสูง ส่วนนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้คะแนนทัศนคติต่อครูต่ำ ซึ่งตรงข้ามกับการศึกษาของ แจคสัน และ ลาฮาเดอร์น (Jackson and Lahaderne. 1967 : 15 - 18) ที่พบว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนและครูผู้สอนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วน เจอร์ซิลด์ (Jersild. 1975 : 283) ได้ให้ความเห็นว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษามักจะแสดงออกให้เห็นบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนในชั้นประถมศึกษาว่าไม่ชอบครู กฎและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และจากการวิจัยของ กิลเบอร์ท (Gilbert. 1931 : 46 - 49) พบว่า ความคิดเห็นของครู เชื่อว่าการที่นักเรียนไม่ชอบครูผู้สอนจะเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดในการที่ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน สาเหตุรองลงมา คือ การร่วมกิจกรรมกันเองในหมู่นักเรียน และสติปัญญาไม่ดีนั้นเป็นอันดับสุดท้าย

บุษกร เพชรวิวรรธน์ (บุษกร เพชรวิวรรธน์ 2519 : 72 - 74) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครูพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู และทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2518 : 18) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อครูดีกว่านักเรียนชาย นอกจากนั้นจากการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ยังพบอีกว่า นักเรียนชายที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำมีทัศนคติต่อครูดีที่สุด และนักเรียนชายที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะสูงมีทัศนคติต่อครูต่ำที่สุด

ในด้านการปกครองนั้น จากผลการวิจัยของ ล้อม ไข่ยศร (ล้อม ไข่ยศร 2511 : 57 - 59) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบครูใจดีและเข้มงวดในบางครั้งบางคราว แต่ก็มีอยู่ 15 เปอร์เซ็นต์ ชอบครูที่เข้มงวดและค่อนข้างดุ และประมาณ 3 ใน 4 เห็นว่าครูควรเคร่งครัดในบางอย่าง และผ่อนผันในบางอย่างต่อระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน และเกือบทั้งหมดเห็นว่า เมื่อนักเรียนกระทำผิดระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ครูควรตักเตือนและคาดโทษไว้ก่อนแทนที่จะทำโทษหรือไม่ทำอะไรเลย แต่ถ้าในห้องเรียนครูต้องเข้มงวดต่อความประพฤติของนักเรียนขณะที่สอน นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการที่จะให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนนั้น ทำได้โดยวิธีเรียกนักเรียนมาประชุมชี้แจงบ่อย ๆ และยังพบอีกว่า นักเรียนไม่ชอบครูที่ชอบดุด่า และลงโทษ ชอบข่มขู่ บังคับนักเรียน

ฝ่ายโครงการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (ฝ่ายโครงการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2518 : 79 - 80) ได้สำรวจคุณลักษณะของครูที่สังคมต้องการในด้านการปกครองพบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าครูควรเอาใจใส่อบรมศีลธรรมจรรยาแก่เด็กโดยวิธีอบรมสอดแทรกในชั่วโมงที่สอนมากกว่าที่จะใช้วิธีจัดชั่วโมงอบรมทุก ๆ วัน และถ้านักเรียนประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือนแนะนำสั่งสอนเพียงอย่างเดียว ครูควรจะต้องเข้มงวดกวดขันต่อการกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน

นอกจากนี้ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 181 - 185) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินทัศนคติของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันพบว่า มีนักเรียน 50 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน แต่อีก 24 เปอร์เซ็นต์ แสดงทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียนอย่างรุนแรง ซึ่งแสดงออกหลายลักษณะ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนไม่มีประโยชน์ เบื่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป มีการลำเอียง และกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป

ในด้านกิจกรรมนั้น ยัง เผือกนิยม (Young Pheukniyom. 1960 : 34) พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความพึงพอใจในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านเพื่อน จากการวิจัยของ กิลเบอร์ท (Gilbert. 1931 : 46 - 49) พบว่า ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกันเองในหมู่นักเรียน เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดในการที่ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน นั่นแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างหมู่เพื่อนด้วยกันมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้

จากการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2518 : 6 - 7) เกี่ยวกับทัศนคติต่อเพื่อนนั้นพบว่า นักเรียนชายมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันตั้งแต่เป็นเด็กจนถึงวัยรุ่น แต่ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศของเด็กชายจะมีมากเมื่ออายุน้อย และน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนชายยังมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่าเพศเดียวกันด้วย ส่วนนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่าต่อเพื่อนต่างเพศ แต่ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันนั้นจะมีน้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น ในขณะที่ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงจะเพิ่มขึ้นตามอายุและยังพบอีกว่า เด็กวัยรุ่นส่วนมากอยากคบเพื่อนที่มีความประพฤติดีและเป็นเพศเดียวกันกับตน เด็กวัยรุ่นส่วนมากเลือกคบคนที่มีนิสัยและทัศนคติคล้ายกับของตน แต่ถ้ามีข้อแตกต่างก็จะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับเพื่อน วัยรุ่นส่วนมากเห็นว่าเพื่อนที่ดีควรช่วยเหลือเพื่อน

ส่วนการวิจัยของ ยัง เผือกนิยม (Young Pheukniyom. 1960 : 36) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในโรงเรียนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติเกี่ยวกับเพื่อนในโรงเรียนต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่มีเวลามากพอในการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กันในหมู่เพื่อนเท่ากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นเวลานานพอสมควร จึงเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน มีความเข้าอกเข้าใจกันอย่างดี

นอกจากนี้ งานวิจัยของ ยัง เผือกนิยม (Young Pheukniyom. 1960 : 57 - 63) ยังได้ศึกษาถึงลักษณะของโรงเรียนดีตามความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 6 โดยให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งจำแนกออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ตัวครู
2. นักเรียน
3. คุณภาพของการโรง
4. ความสะดวกสบาย
5. การบริการของโรงเรียน
6. อาคารสถานที่และสนาม
7. ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน
8. ความสงบปราศจากสิ่งรบกวนจากภายนอก
9. ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนดี คือ ความมีคุณภาพของนักเรียน และเห็นว่านักเรียนควรจะปฏิบัติตัวดี มีความรู้ดี เอาใจใส่ต่อการเรียนดี เป็นต้น ส่วนนักเรียนชายส่วนใหญ่เห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การให้บริการของโรงเรียน เช่น อาคารเรียนควรสะอาด ควรมีการตรวจสุขภาพอนามัย มีห้องพยาบาล มีน้ำสะอาดให้ดื่ม เป็นต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ความสะดวกสบายในสิ่งต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น บริเวณโรงเรียนกว้าง มีห้องเรียนเพียงพอ มีอุปกรณ์การสอนครบ มีอุปกรณ์และสนามในการเล่นกีฬา เป็นต้น เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อรวมความเห็นของนักเรียนทั้งสามชั้นแล้วพบว่า องค์ประกอบทางด้านความสะดวกสบายในโรงเรียนดังกล่าว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ คุณภาพของครู คุณภาพของนักเรียน และบริการของโรงเรียน สำหรับคุณภาพของการโรง นักเรียนได้ให้ความสำคัญน้อยมาก คือ มีประมาณ .51 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ

2. นักเรียนชายและหญิงมีทัศนคติต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันมีทัศนคติต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีทัศนคติต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันมีทัศนคติต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีโรงเรียนทั้งหมด 13 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,038 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 800 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และมีหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) เป็นห้องเรียน โดยใช้ระดับชั้นเป็น Stratum มีลำดับในการสุ่มดังนี้

1. ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์ ($\alpha = .01$) ซึ่งเทียบมาจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 798 คน

2. จำแนกนักเรียนทั้งหมดออกเป็นระดับชั้นสามระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) โดยรวมทุกโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้จำนวนห้องเรียนตามระดับชั้นดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) จำนวน 66 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2) จำนวน 64 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) จำนวน 61 ห้องเรียน

3. สุ่มห้องเรียนตามอัตราส่วน จากระดับชั้นที่ได้จำแนกไว้ทั้งหมด ได้จำนวนห้องเรียน 23 ห้องเรียน และได้จำนวนนักเรียน 800 คน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

โรงเรียน	ชั้น		
	ม.1	ม.2	ม.3
1. ประจวบวิทยาลัย	42	-	43
2. หัวหิน	-	42	38
3. หัวหินวิทยาคม	-	20	-
4. เมืองปราณบุรี	-	31	41
5. ปราณบุรี	24	-	-
6. สามร้อยยอดวิทยาคม	66	37	30
7. กุยบุรีวิทยา	43	39	37
8. ทับสะแกวิทยา	37	71	27
9. บางสะพานวิทยา	37	29	30
10. ธงชัยวิทยา	36	-	-
รวม	285	269	246

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยมีลำดับขั้นในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและระบบโรงเรียน สร้างนิยามปฏิบัติการ (Operation Difinition) เพื่อหาโครงสร้างของทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ปรากฏว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านครู

1.2 ด้านการเรียนการสอน

1.3 ด้านการปกครอง

1.4 ด้านกิจกรรม

1.5 ด้านเพื่อน

1.6 ด้านการบริการ

1.7 ด้านอาคารสถานที่

2. การสร้างข้อคำถาม (Item) ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามโดยการรวบรวมข้อความเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และดัดแปลงเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งมีทั้งข้อความในเชิงนิมานและข้อความในเชิงนิเสธ ด้านละประมาณ 30 ข้อ

3. กำหนดข้อความทั้งหมดลงในแบบสอบถาม เพื่อทำให้ข้อความทั้งหมดเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นออกมาได้ครบตามจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

<u>การหาคุณภาพของเครื่องมือ</u>

1. นำแบบสอบถามไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบางสะพานวิทยา โรงเรียนเมืองปราณบุรี โรงเรียนหัวหิน จำนวน 120 คน ตอบ

2. นำคะแนนจากการตรวจแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาองค์ประกอบในแต่ละด้าน เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science)

3. พิจารณาเลือกข้อคำถาม (Item) ในแต่ละองค์ประกอบที่ได้จากข้อ 2. เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม ด้านละประมาณ 14 - 16 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3. ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนโรงเรียนทับสะแกวิทยา โรงเรียนหัวหินวิทยาคม โรงเรียนกุยบุรีวิทยา จำนวน 125 คน แล้วนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้ t-test เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถาม

5. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง โดยพิจารณาจากค่าอัตราส่วนวิกฤติ (t) ที่มีค่าตั้งแต่ 3.63 ขึ้นไป ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าอัตราส่วนวิกฤต (t) ของแบบสอบถามในแต่ละด้าน

แบบสอบถาม	ค่าอัตราส่วนวิกฤติ (t)
1. ด้านครู	4.03 - 9.09
2. ด้านการเรียนการสอน	5.25 - 9.04
3. ด้านการปกครอง	3.64 -10.02
4. ด้านกิจกรรม	3.63 -12.26
5. ด้านเพื่อน	4.56 - 9.95
6. ด้านการบริการ	3.73 - 7.32
7. ด้านอาคารสถานที่	4.73 - 7.45

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 5. ไปสอบถามนักเรียนโรงเรียนธงชัยวิทยา โรงเรียนบางสะพานวิทยา โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จำนวน 150 คน เพื่อนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้านดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้าน

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านครู	0.8333
2. ด้านการเรียนการสอน	0.7705
3. ด้านการปกครอง	0.8493
4. ด้านกิจกรรม	0.7844
5. ด้านเพื่อน	0.9414
6. ด้านการบริการ	0.7712
7. ด้านอาคารสถานที่	0.7851

แบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ

1. ด้านครู
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านการปกครอง
4. ด้านกิจกรรม
5. ด้านเพื่อน
6. ด้านการบริการ
7. ด้านอาคารสถานที่

แบบสอบถามส่วนนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังตัวอย่าง

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ด้านครู					
ข้อ (0) ครูคอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่นักเรียนเสมอ					
ข้อ (00) ครูไม่มีความลำเอียงกีดกันมีการแบ่งกันเป็นกลุ่มเป็นพวก					
2. ด้านการเรียนการสอน					
ข้อ (0) ครูชอบเอาเกรดหรือคะแนนมาขู่นักเรียนเสมอ					
ข้อ (00) ข้าพเจ้าเรียนหนังสือด้วยความสนุกมากกว่ารู้สึกทุกข์ใจ					
3. ด้านการปกครอง					
ข้อ (0) นักเรียนได้รับการชี้แจงให้ทราบถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้อ (00) ครูฝ่ายปกครองมักลงโทษนักเรียนโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล					
4. ด้านกิจกรรม					
ข้อ (0) การจัดแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน มักก่อให้เกิดความแตกแยกมากกว่าเกิดความสามัคคี					
ข้อ (00) การจัดกิจกรรมทำให้ผลการเรียนลดลง					
5. ด้านเพื่อน					
ข้อ (0) ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขและสนุกสนานกับการได้ทำงานร่วมกับเพื่อน					
ข้อ (00) มีนักเรียนหลายคนที่ชอบทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง					
6. ด้านการบริการ					
ข้อ (0) โรงเรียนให้การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วยเป็นอย่างดี					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้อ (00) อาหารกลางวันในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ					
7. ด้านอาคารสถานที่					
ข้อ (0) บริเวณโรงเรียนเหมาะแก่การนั่งพักผ่อน					
ข้อ (00) ห้องน้ำห้องส้วมของนักเรียนสกปรก มีกลิ่นเหม็น					

<u>วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำกับข้อมูล</u>

1. นำแบบสอบถามที่หาคุณภาพแล้วไปสอบถามกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน

2. ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม ตามมาตราของลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดน้ำหนักของข้อความแบบ Arbitary Weighting ซึ่งแบ่งเป็นห้าระดับ ดังนี้

ในข้อความที่มีลักษณะนิมาน กำหนดให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย กำหนดให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ กำหนดให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย กำหนดให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดให้ 1 คะแนน

ในข้อความที่มีลักษณะนิเสธ กำหนดให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย กำหนดให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ กำหนดให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย กำหนดให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กำหนดให้ 5 คะแนน

ทั้งนี้กระทำโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

4. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์เพื่อดูองค์ประกอบและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ โปรแกรมของ SPSS

6. นำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบในข้อ 5. มาทำการทดสอบสมมติฐานในแต่ละองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ ดังนี้

6.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ โดยใช้ t-test

6.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับชั้น โดยใช้ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic

6.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic

6.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยใช้ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ t-test (Edward. 1957 : 152 - 154) ดังนี้

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

$\overline{X}_1$, $\overline{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละด้านโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา (Coefficient Alpha) (อนันต์ ศรีโสภา 2524 : 55 - 56) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left(1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้าน

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามแต่ละด้าน

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของข้อสอบรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนแบบสอบถามในแต่ละด้าน

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อดูจำนวนองค์ประกอบ และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมของ SPSS (Statistical Package for the Social Science) (Nie. 1975 : 468 - 514)

5. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2524 : 97 - 98) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^1}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad , \quad df = \frac{\left(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2\right)^2}{\frac{\left(S_1^2/n_1\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(S_2^2/n_2\right)^2}{n_2 - 1}}$$

6. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้ F-test (Lindquist. 1965 : 56)

Source of Variance	df	Sum of Square (SS)	Mean Square (MS)
Between Group (A)	a - 1	$\sum_{j=1}^{a} \frac{T_j^2}{n_j} - \frac{T^2}{N}$	$SS_A/a - 1$
Within Group (W)	N - a	$SS_T - SS_A$	$SS_W/N - a$
Total	N - 1	$\sum_{i=1}^{n} \sum_{j=1}^{a} X_{ij}^2 - \frac{T^2}{N}$	

$$F = \frac{MS_A}{MS_W} \quad , \quad df = (a-1, N-1)$$

และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic (Winer. 1962 : 309)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-ratio
SS	แทน	sum of squares
MS	แทน	mean square
df	แทน	degree of freedom
AA	แทน	ทัศนคติด้านครู
BB	แทน	ทัศนคติด้านการเรียนการสอน
CC	แทน	ทัศนคติด้านการปกครอง
DD	แทน	ทัศนคติด้านกิจกรรม
EE	แทน	ทัศนะคติด้านเพื่อน
FF	แทน	ทัศนคติด้านการบริการ
GG	แทน	ทัศนคติด้านอาคารสถานที่

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนตามตัวแปรดังนี้

1. เพศ
2. ระดับชั้น
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดทัศนคติ 7 ด้าน โดยมีข้อความด้านละ 11 ข้อ ไปสอบถามกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยได้คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ค่าประมาณค่าความร่วมกัน (Estimate Communality) ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนสะสม (Commulative Percentage of Variance) และค่าเมตริกองค์ประกอบ (Factor Matrix) โดยวิธี Principle Factor with Iterations ซึ่งปรากฏดังตาราง 4 - 8

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามทั้ง 7 ด้าน แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน

VARIABLE	$\overline{X}$	S.D.
AA	41.9650	6.8607
BB	38.7162	6.2052
CC	38.8337	6.2802
DD	41.8312	6.7476
EE	35.1287	6.6982
FF	40.6625	6.9620
GG	38.2887	6.8101

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละด้าน อยู่ระหว่าง 35.1289 - 41.9650 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยโดยทั่วไป ซึ่งมีค่าเท่ากับ 27.5 ซึ่งพิจารณาจากคะแนนต่ำสุด คือ 0 และคะแนนสูงสุด คือ 55 แล้วจะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยที่ปรากฏในตาราง 4 อยู่ในเกณฑ์สูง โดยคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามทัศนคติด้านครู (AA) จะมีค่าสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรม (DD) ด้านการบริการ (FF) ด้านการปกครอง (CC) ด้านการเรียนการสอน (BB) ด้านอาคารสถานที่ (GG) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเพื่อน (EE) ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าใกล้เคียงกัน คือ อยู่ในระหว่าง 6.2052 - 6.9620 โดยที่ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามด้านการบริการสูงที่สุด และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามด้านการเรียนการสอนต่ำสุด

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านต่าง ๆ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (intercorrelation) ของทัศนคติทั้ง 7 ด้าน แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของทัศนคติทั้ง 7 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน

ทัศนคติ	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG
AA	1.0000	0.59971	0.55284	0.36647	0.31663	0.43223	0.38112
BB		1.00000	0.59769	0.45892	0.36050	0.40782	0.41306
CC			1.00000	0.49925	0.36557	0.50447	0.43640
DD				1.00000	0.32186	0.38117	0.37131
EE					1.00000	0.32487	0.45042
FF						1.00000	0.58501
GG							1.00000

$$r_{.01} = 0.254, \quad df = 798$$

จากตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในมีค่าตั้งแต่ 0.31663 ถึง 0.59971 และมีค่าเป็นบวกทุกตัว เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เหล่านี้ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่า ทัศนคติทั้ง 7 ด้าน ที่เลือกสรรค์มา มีความสัมพันธ์กัน

1.3 การประมาณค่าความร่วมกัน (Estimate Communality)

ค่าความร่วมกัน (Communality) คือ ความแปรปรวนที่ทัศนคติแต่ละด้านร่วมอยู่ (Share) ในองค์ประกอบ (Factors) แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่า Estimate Communality

ทัศนคติ	Estimate Communality
AA	0.43690
BB	0.49405
CC	0.50618
DD	0.31692
EE	0.25822
FF	0.43485
GG	0.43883

จากตาราง 6 ค่า Estimate Communality มีค่าอยู่ระหว่าง 0.25822 ถึง 0.50618 โดยที่ค่า Estimate Communality ของด้านการปกครองมีค่าสูงสุด และค่า Estimate Communality ของด้านเพื่อนต่ำสุด แสดงว่า ทัศนคติด้านการปกครองวัดองค์ประกอบร่วมสูง และทัศนคติด้านเพื่อน วัดองค์ประกอบร่วมต่ำ

1.4 ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนสะสม (Commulative Percentage of Variance)

ค่าไอเกน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนสะสม เป็นค่าที่บอกถึงสัดส่วนของความแปรปรวนที่สกัด (Extract) ได้ในแต่ละองค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าไอเกน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวน ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนสะสม

FACTOR	EIGEN VALUE	PCT OF VAR	CUM PCT
1	3.62915	51.8	51.8
2	0.85125	12.2	64.0
3	0.69558	9.9	73.9
4	0.64924	9.3	83.2
5	0.42415	6.1	89.3
6	0.40151	5.7	95.0
7	0.34910	5.0	100.0

จากตาราง 7 พบว่า ค่าไอเกนและเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนในองค์ประกอบที่ 1 มีค่าสูงสุด คือ ค่าไอเกน เท่ากับ 3.62915 แสดงว่า องค์ประกอบที่ 1 สกัดความแปรปรวนจากความแปรปรวนทั้งหมดได้มากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ค่าเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 51.8 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่า องค์ประกอบที่ 1 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ส่วนองค์ประกอบที่ 2 ถึง 7 มีค่าไอเกนน้อยกว่าหนึ่ง ถือว่าน้อยมาก ตามกฎของไกเซอร์ (Kaiser's rule) จนไม่อาจถือได้ว่าองค์ประกอบเหล่านั้นเป็นองค์ประกอบที่แท้จริง

1.5 เมตริกซ์องค์ประกอบ (Factor Matrix)

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธี principle factor with iteration ได้เมตริกซ์องค์ประกอบดังตาราง 8

ตาราง 8 เมตริกองค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความร่วมกัน

Variable	Factor 1	Communality
AA	0.67945	0.46165
BB	0.73287	0.53709
CC	0.76999	0.59288
DD	0.59782	0.35739
EE	0.51921	0.26958
FF	0.66507	0.44232
GG	0.65497	0.42898

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียน ในตาราง 7 ได้องค์ประกอบเพียงองค์ประกอบเดียว จึงไม่ต้องหมุนแกน (Rotate) และจากตาราง 8 ตัวเลขในช่อง Factor 1 แสดงถึงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เมื่อยกกำลังสอง ค่าเหล่านี้จะได้เป็นค่า Communality อันแสดงถึงความแปรปรวนที่ตัวแปรซึ่งเป็นทัศนคติแต่ละด้านร่วมให้กับองค์ประกอบ จะเห็นว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.51921 ถึง 0.76999 ซึ่งตัวเลขนี้ยังแสดงถึงค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามแต่ละด้านอีกด้วย โดยที่ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามด้านการปกครองมีค่าสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านครู ด้านการบริการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจกรรม และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่ำสุด คือ ด้านเพื่อน

องค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้หนึ่งองค์ประกอบ มีเปอร์เซ็นต์ความแปรปรวนเท่ากับ 51.8 เปอร์เซ็นต์ ดังแสดงในตาราง 7 แสดงว่า ตัวแปรหรือทัศนคติทั้ง 7 ด้าน วัดสิ่งร่วมกันอยู่ถึง 51.8 เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณ 52 เปอร์เซ็นต์ สิ่งที่วัดร่วมกัน คือ ทัศนคติต่อโรงเรียน ดังนั้น องค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ก็คือ องค์ประกอบของทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

2.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างเพศ

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่านัยสำคัญ t ของทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ค่าสถิติพื้นฐาน		t
		$\bar{X}$	S.D.	
นักเรียนชาย	446	275.3608	33.713	- 0.06
นักเรียนหญิง	354	275.5083	31.287	

$t_{.05} = \pm 1.960$, $df = 778.77$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน

ผู้วิจัยได้จำแนกนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานในการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ระดับชั้น	N	$\bar{X}$	S.D.
มัธยมศึกษาปีที่ 1	284	284.6196	30.8163
มัธยมศึกษาปีที่ 2	269	273.7732	29.9088
มัธยมศึกษาปีที่ 3	246	266.6909	35.0031

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนทัศนคติเฉลี่ย มีค่าอยู่ระหว่าง 266.6909 ถึง 284.6196 โดยที่คะแนนทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าสูงสุด รองลงมา คือ คะแนนทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และคะแนนทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าต่ำสุด และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 29.9088 ถึง 35.0031 โดยที่ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าสูงสุด รองลงมา คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าต่ำสุด เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อโรงเรียน โดยใช้ F-ratio เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน

SOURCE OF VARIANCE	df	SS	MS	F
Between Groups	2	43503.2788	21751.6367	21.411**
Within Groups	796	808665.1875	1015.9109	
Total	798	852168.4375		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 แสดงว่า ทัศนคติต่อโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจึงใช้ค่า q-statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
	$\overline{X}$	284.6196	273.7732	266.6969
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	284.6196	-	*	*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	273.7732		-	*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	66.6909			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 แสดงว่า ทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้จำแนกนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานในการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.
สูง	122	271.8113	37.7134
ปานกลาง	228	272.1140	30.6729
ต่ำ	164	266.9390	31.1161

จากตาราง 13 พบว่า คะแนนทัศนคติเฉลี่ย มีค่าอยู่ระหว่าง 266.9390 ถึง 272.1140 โดยที่คะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าสูงสุด รองลงมา คือ คะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และคะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าต่ำสุด ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 30.6729 ถึง 37.7134 โดยที่ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าสูงสุด รองลงมา คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าต่ำสุด เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อโรงเรียน

ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อโรงเรียน โดยใช้ F-ratio เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

SOURCE OF VARIANCE	df	SS	MS	F
Between Group	2	2892.0879	1446.0439	1.360
Within Group	511	543484.1250	1063.5696	
Total	513	546376.1875		

$F_{.05}(2, 511) = 3.85$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 14 แสดงว่า ทัศนคติต่อโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน

นอกจากการพิจารณาด้านเพศ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันแล้ว ผู้วิจัยยังได้จำแนกนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ อีกด้วย

การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานในการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	N	$\bar{X}$	S.D.
สูง	175	274.6343	32.6341
ปานกลาง	332	275.7078	34.9895
ต่ำ	290	275.6929	30.0446

จากตาราง 15 พบว่า คะแนนทัศนคติเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 274.6343 ถึง 275.7078 โดยที่คะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางมีค่าสูงสุด รองลงมา คือ คะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และคะแนนทัศนคติของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีค่าต่ำสุด ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 30.0446 ถึง 34.9895 โดยที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีค่าสูงสุด รองลงมา คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจสูง และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีค่าต่ำสุด เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติต่อโรงเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน จึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อโรงเรียน โดยใช้ F-ratio เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน

SOURCE OF VARIANCE	df	SS	MS	F
Between Groups	2	173.6348	86.8174	0.081
Within Groups	794	851413.0625	1072.3086	
Total	796	851586.6875		

$F_{.05}(2, 794) = 3.85$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 16 แสดงว่า ทัศนคติต่อโรงเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบ

3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียนในแต่ละองค์ประกอบตามตัวแปรทางด้านเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 800 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามทัศนคติต่อโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสอบถามสองตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม และรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ด้านละ 11 ข้อ คือ

1. ด้านครู
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านการปกครอง
4. ด้านกิจกรรม
5. ด้านเพื่อน
6. ด้านการบริการ
7. ด้านอาคารสถานที่

คุณภาพของแบบสอบถาม

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติในแต่ละด้าน มีดังนี้
   1.1 ด้านครู ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 4.03 - 9.09
   1.2 ด้านการเรียนการสอน ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 5.25 - 9.04
   1.3 ด้านการปกครอง ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.64 - 10.02
   1.4 ด้านกิจกรรม ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.63 - 12.26
   1.5 ด้านเพื่อน ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 4.56 - 9.95
   1.6 ด้านการบริการ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.73 - 7.32
   1.7 ด้านอาคารสถานที่ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 4.73 - 7.45
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติในแต่ละด้าน มีดังนี้
   2.1 ด้านครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83
   2.2 ด้านการเรียนการสอน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77
   2.3 ด้านการปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84
   2.4 ด้านกิจกรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78
   2.5 ด้านเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94
   2.6 ด้านการบริการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77
   2.7 ด้านอาคารสถานที่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามทัศนคติในแต่ละด้าน มีดังนี้

3.1 ด้านครู ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.67

3.2 ด้านการเรียนการสอน ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.73

3.3 ด้านการปกครอง ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.76

3.4 ด้านกิจกรรม ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.59

3.5 ด้านเพื่อน ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.51

3.6 ด้านการบริการ ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.66

3.7 ด้านอาคารสถานที่ ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.65

<u>วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. นำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

2. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

4. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อดูองค์ประกอบของทัศนคติต่อโรงเรียน

6. เปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน โดยแยกตามเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

<u>สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อโรงเรียน มีเพียงองค์ประกอบเดียว ซึ่งประกอบด้วยทัศนคติต่อโรงเรียน 7 ด้าน อาจเรียกองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบของทัศนคติต่อโรงเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียน

3.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติต่อโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันทั้ง 3 ระดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทัศนคติต่อโรงเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีทัศนคติต่อโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน มีเพียงองค์ประกอบเดียว ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทัศนคติด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ที่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบนี้มีส่วนเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันมาก แต่ละด้านมีส่วนเอื้อกันอยู่จนไม่อาจจะแยกออกจากกันเป็นองค์ประกอบหลักได้ ทำให้ทัศนคติทั้ง 7 ด้านนี้ส่งผลร่วมกัน คือเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียนร่วมกันเพียงองค์ประกอบเดียว

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ทัศนคติด้านต่าง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1.1 ด้านการปกครอง

1.2 ด้านการเรียนการสอน

1.3 ด้านครู

1.4 ด้านการบริการ

1.5 ด้านอาคารสถานที่

1.6 ด้านกิจกรรม

1.7 ด้านเพื่อน

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติต่อด้านการปกครองของโรงเรียนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด รองลงมา คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทัศนคติด้านการเรียนการสอน และค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด คือ ด้านเพื่อน นั่นแสดงว่า การปกครองของโรงเรียน มีความสำคัญมากที่สุดต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยม ผู้เรียนกำลังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการเป็นผู้นำ และความเป็นตัวของตัวเองสูง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ 2521 : 167) ดังนั้น การจะใช้ระเบียบข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการควบคุมความประพฤติของนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ควรพยายามทำให้นักเรียนเกิดความมีระเบียบวินัยด้วยตัวเองมากกว่าที่จะเกิดจากการถูกบังคับ ดังนั้น โรงเรียนควรจะให้ความสนใจเกี่ยวกับงานด้านการปกครองนักเรียนให้มาก เพราะถ้านักเรียนมีระเบียบวินัยในตัวเองแล้ว กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี ดังที่ กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2520 : 41) ได้เน้นไว้ว่า การปกครองนักเรียนเป็นแนวทางอันสำคัญในการบริหารโรงเรียน ถ้าการปกครองนักเรียนไม่เรียบร้อย การงานด้านอื่น ๆ ก็มักจะมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขอยู่ด้วยเสมอ เช่น ถ้านักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย กระบวนการเรียนการสอนก็ไม่ได้ผลสมบูรณ์

2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียน

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อสอง และขัดแย้งกับงานวิจัยของ ยัง เผือกนิยม (Young Pheukniyom. 1960 : 23) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนชายที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และได้รับการตอบสนองจากโรงเรียนในทุก ๆ ด้านเหมือน ๆ กัน ความรู้สึกต่าง ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีต่อโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ บุษกร เพชรวิวรรธน์ (บุษกร เพชรวิวรรธน์ 2519 : 72 - 74) ที่พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติต่อครูไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ทัศนคติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีต่อโรงเรียนยังคงเป็นไปในทางดี ถึงแม้เราจะพบอยู่เสมอว่า นักเรียนก่อความวุ่นวายภายในโรงเรียน ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน แต่ก็เป็นไปตามสภาพของเด็กที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งมีอารมณ์รุนแรง ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง แต่ในความเป็นจริงที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้นั้น นักเรียนก็ยังคงมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

2.2 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่สาม โดยที่นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนสูงสุด รองลงมา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนต่ำสุด แสดงว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่ำกว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่า ซึ่งการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับสมาคมระหว่างชาติ (จรรจา สุวรรณทัต 2519 : 60) ส่วนหนึ่งพบว่า นักเรียนจะมี

ทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนน้อยลง เมื่อนักเรียนอยู่ในชั้นสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยัง เผือกนิยม (Young Pheukniyom. 1960 : 42) ที่พบว่า นักเรียนในชั้นที่สูงกว่ามีทัศนคติต่อโรงเรียนไม่ดีมากกว่านักเรียนในชั้นที่ต่ำกว่า โดยที่ ยัง เผือกนิยม ได้ให้เหตุผลไว้ว่า อาจเป็นเพราะนักเรียนที่อยู่ในชั้นที่สูงกว่า มีเวลา อยู่ในโรงเรียนมากกว่า จึงได้รับและได้พบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ (frustration) มากกว่า จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป

2.3 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่สี่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่านักเรียนจะเรียนเก่งหรืออ่อนก็ตาม ต่างก็มีโอกาสที่จะแสดงความสามารถพิเศษของตนเอง ได้มีโอกาสเรียนหรือทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเอง นักเรียนที่เรียนเก่งก็ได้แสดงความสามารถของตนเองไปในทางวิชาสามัญ ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนก็มีโอกาสได้แสดงความสามารถทางวิชาชีพ หรือความสามารถพิเศษ เช่น การกีฬา ดนตรี เป็นต้น ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนที่แม้จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันก็เกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อสภาพภายในโรงเรียนเหมือน ๆ กัน ทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจึงไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ แจคสัน และ ลาฮาเดิร์น (Jackson and Lahaderne. 1967 : 15 - 18) ที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลปรากฏว่า ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ ลา เบลล์ (LaBelle. 1970 : 1624-A) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนพบว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติทางบวกต่อโรงเรียนไม่ต่างกับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.4 จากการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติต่อโรงเรียน ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ห้า และขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ลาเบลล์ (LaBelle. 1970 : 1624-A) ที่พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนและโรงเรียนแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูงและปานกลางจะมีทัศนคติทางบวกต่อโรงเรียน มากกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำ แต่ผลจากการศึกษาครั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่านักเรียนจะมาจากฐานะเช่นไร ต่างก็ได้เข้ามาศึกษาในโรงเรียนเดียวกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน โรงเรียนให้สิทธิ เสรีภาพ เท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะภายในโรงเรียน ทำให้นักเรียนที่มาจากฐานะต่างกันนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และอีกประการหนึ่ง เนื่องจากลักษณะของสังคมไทยในชนบท มีความเป็นอยู่อย่างธรรมดา ๆ ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ไปเพียงปีหนึ่ง ๆ (อานนท์ อาภาภิรม 2514 : 57) นอกจากนั้น ชาวชนบทมักมีงานร่วมกัน มีความหวังร่วมกัน หรือมีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเดียวกัน และมีวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนรวมอย่างเดียวกัน ดังนั้น ความเป็นอยู่และแนวความคิดต่าง ๆ จึงไม่แตกต่างกัน (ประสาท หลักศิลา 2514 : 270) เช่นเดียวกับที่ ฟิศวง ธรรมพันทา (ฟิศวง ธรรมพันทา 2523 : 306) ได้กล่าวไว้ว่า คนไทยชอบอยู่อย่างสงบ เป็นกันเอง สนิทสนมกัน รักประเพณีดั้งเดิม ผู้คนทั้งหลายมักมีความคล้ายคลึงกันในทางความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ จากเหตุผลดังกล่าว แม้นักเรียนจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะต่างกัน แต่ความคิดหรือทัศนคติที่มีต่อโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ทางด้านการศึกษา

1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบัน แม้สภาพทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนยังเป็นความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้ตระหนักถึงผลการศึกษานี้ และควรจะรักษาสภาพความมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนของนักเรียนไว้ นอกจากนั้น ควรจะจัดการเรียนการสอน หรือสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการที่นักเรียนจะมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนยิ่งขึ้น

1.2 โรงเรียนควรได้มีการศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพภายในโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนการสอน การให้บริการแก่นักเรียน เป็นต้น ให้เหมาะสมและสนองความต้องการของนักเรียน

2. ทางด้านการวิจัย

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น ดังนั้น จึงน่าจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกทั้งที่อยู่ในโรงเรียนราษฎร์ และในจังหวัดหรือเขตการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ว่าจะมีผลต่อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนอย่างไร เช่น อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3 ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ย่อมคงทนถาวรในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการวิจัย เพื่อติดตามผลในเรื่องนี้อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

2.4 ถ้าจะนำเครื่องมือนี้ไปใช้ในการวิจัย จะต้องนำไปใช้ทั้ง 7 ด้าน จะแยกไปเพียงบางส่วนไม่ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ขจรสุดา เหล็กเพชร การสร้างแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 105 หน้า อัดสำเนา

จรรจา สุวรรณทัต และคนอื่นๆ ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2519, 220 หน้า

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 130 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น รายงานการวิจัย ฉบับที่ 18 โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 136 หน้า

ทวีป อภิสิทธิ์ "การจัดและตกแต่งบริเวณโรงเรียน" ประชาศึกษา 29(1) : 6 สิงหาคม 2520

นลินี วันชัย ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในอุดมคติระหว่างครูและนักเรียน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509, 86 หน้า อัดสำเนา

นาฏเฉลียว สุมาวงศ์ โรงเรียนจะสนองความต้องการของเด็กวัยรุ่นได้อย่างไร กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 87 หน้า

นาทรัพย์ จันทร์หอม ความมุ่งหมายของนักเรียนต่อครูในเรื่องการลงโทษและการให้รางวัล ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2506, 90 หน้า อัดสำเนา

บุษกร เพชรวิวรรธน์ ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 90 หน้า อัดสำเนา

ประเทิน มหาขันธ์ รวมบทความทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2523, 1 เล่ม (หน้าไม่ติดต่อกัน)

ประพาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ: การรัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

ประสาท หลักศิลา สังคมวิทยา ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ก้าวหน้า 2514, 488 หน้า

ประสาร ทิพย์ธารา พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น แพร่พิทยา 2521, 169 หน้า

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา "ปัญหาของเด็กที่ไม่อยากเรียน" ศูนย์ศึกษา 10(9) : 66 - 70 กันยายน 2506

พนัส หันนาคิน หลักการบริหารโรงเรียนเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3 วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า

พิศวง ธรรมพันทา สังคมวิทยาเบื้องต้น (สังคม 101) โอเดียนสโตร์ 2523, 415 หน้า

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ มนุษย์กับสังคม: การศึกษาและสังคมประกิต โครงการศึกษาทั่วไป ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 301 หน้า

ฝ่ายโครงการวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ รายงานการวิจัย ฉบับที่ 2 2518, 123 หน้า

ภิญโญ สาธร หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2516, 695 หน้า

_____ หลักการศึกษา สุภา 2521, 392 หน้า

ล้วน สายยศ "มาตราวัดทัศนคติที่มีต่ออาชีพครู" พัฒนาวัดผล 10 โรงพิมพ์มวลสาร 2517, 144 หน้า

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

ล้อม ไชยศร คุณลักษณะของครูดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 57 หน้า อัดสำเนา

ละเมียด สิมอักษร "เขาแก้ปัญหาเรื่องเด็กกันอย่างไร" ประชาศึกษา 29(3) : 29 - 34 ตุลาคม 2520

วรวิทย์ วศินสุรากร การมัธยมศึกษา: หลักการจัดและการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกสารประกอบการเรียน คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 203 หน้า

สามัญศึกษา, กรม ฝ่ายนิเทศการบริหาร หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือครูความรู้พื้นฐานในการปกครองนักเรียน พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์กรมศาสนา 2520, 130 หน้า

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาในห้องเรียน โอเดียนสโตร์ 2521, 186 หน้า

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ การบริหารกิจการของนักเรียน เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชาบริหาร.311 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520, 183 หน้า

อนันต์ ศรีโสภา การวัดและการประเมินผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2524, 251 หน้า

อานนท์ อาภาภิรม มนุษย์กับสังคม: สังคมและวัฒนธรรมไทย คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2514, 157 หน้า

Allport, Gordon., Attitude in c. Murchison (Ed.). Handbook of Social Psychology. Worcester Mass, Clark University Press, 1935. 810 p.

Bledsoe, Joseph C. "Factor Related to Pupil Observation Reports of Teacher and Attitude Toward Their Teacher," Journal of Educ ational Research. 65 : 121 - 122, November, 1971.

Blevins, Hubert Wayne, Jr. "A Comparative Study of Mexican American Anglo Dropout in a Large Metropolitan School District in Texas," Dissertation Abstracts International. The Humanities and Social Sciences, p. 5664-A, March, 1976.

Brown, William F. and Wayne M. Holtzman. "Evaluating the Study Habits and Attitude of High School Student," Journal of Educational Psychology. 59 : 404 - 409, December, 1968.

Cogan, Morris L. and Harry Levin. "Study of Teacher Behavior," Journal of Experimental Education. 26 : 135 - 139, January, 1957.

Cronbach, Lee J. Educational Psychology. 2nd. ed., New York, Harcourt, Brace, 1963. 706 p.

Davis, George Sanford. "A Study of Classroom Factors Related to Dropout in Adult Education," Dissertation Abstracts. 24 : 4524-A, April, 1964.

Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleton-Century-Crofts, Inc., 1957. 256 p.

Fishbein, Martin. Reading in Attitude Theory and Measurement. New York, Wiley, 1967. 499 p.

Garrison, Karl C. Psychology of Adolescence. Englewood Clifts, New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1956. 173 p.

Gilbert, H.H. "High-School Students, Opinion on Reasons for Failure in High-School Subjects," Journal of Educational Research. 68 : 181 - 185, January, 1975.

Hurlock, Elizabeth B. Adolescence Development. New York, McGraw-Hill, 1949. 566 p.

Jackson, Phillip W. and Henriettle M. Lahaderne. "Scholastic Success and Attitude Toward School in a Population of Six Graders," Journal of Educational Psychology. 58 : 15 - 18, February, 1967.

Jenkins, Kenneth Donald. "The Relationship among Selected Pupil Personality Characteristics, Relevant Public Perception, and Failure in a Nongraded Secondary School," Dissertation Abstracts. 31 : 1512-A, October, 1970.

Jersild, Arthur T. The Psychology of Adolescence. New York, The Macmillan Company, 1975. 283 p.

Kelman, H.C. "Compliance, Identification, and Interalization: Three Process of Attitude Change," Journal of Conflict Resolution. 2 : 51 - 60, 1958.

Kolesnik, Walter B. Educational Psychology. 2nd. ed., New York, McGraw-Hill, 1970. 531 p.

LaBelle, Thomas Jeffrey. "Attitude and Academic Achievement among Male and Female Anglo and Spanish American Fifth Grade Students," Dissertation Abstracts. 31 : 1624-A, October, 1970.

Lawrance, Dorothy M. "Public High School Dropout Behavior State of Oklahoma," Dissertation Abstracts. 36 : 7076-A, May, 1976.

Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin, Co., 1956. 393 p.

Mehrens, William A. and Irvin J. Lehmann. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. 2nd. ed., Sydney, Holt, Rinehart and Winston, 1975. 743 p.

Meier, Robert and Ernest McDanial. "A Measure of Attitude Toward School," Educational and Psychological Measurement. 34 : 997 - 998, 1974.

Nie, Norman H. and others. SPSS: Statistical Package for the Social Sciences. 2nd. ed., New York, McGraw-Hill, 1975. 675 p.

O'Neil, Ernest David. "School Dropouts and Universal Education: A Study of Elementary School Desertion and Retention in Ecuador," Dissertation Abstracts. 36 : 5690-A, November, 1975.

Perney, Jan. "The Student Opinion Inventory," NASSP Bulletin. p. 55 - 59, September, 1976.

Roshal, Sol M., Irene Frienze and Janet T. Wood. "A Multitrait-Multimethod Validation of Measures of Student Attitudes Toward School, Toward Learning and Toward Technology in Sixth Grade Children," Educational and Psychological Measurement. 31 : 999 - 1006, 1971.

Spivak, Monroe L. "School Problems Reported by Seventh and Nineth Grade Children Entering the Same Junior High School," Journal of Educational Research. 50 : 631 - 633, April, 1957.

Thornburg, Hershel O. "Attitudinal Determinants in Holding Drop Outs in School," Journal of Educational Research. 68 : 181 - 185, January, 1975.

Travers, Robert M.W. Educational Measurement. New York, The Macmillan Company, 1958. 396 p.

Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York, John Willey and Sons, Inc., 1971. 232 p.

William, Robert L. "Personality, Ability and Achievement Correlates of Schoolastic Attitudes," Journal of Educational Research. 63 : 401 - 403, May, 1970.

Winer, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York, McGraw-Hill, 1962. 672 p.

Young Pheukniyom. A Study of Children's Attitude Toward School in General in a Secondary School in Bangkok. Thesis (M.Ed.,), College of Education in Collaboration with the International Institute for Child Study, 1960. 103 p.

ภาคผนวก

แบบสอบถามวัดทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ฉะนั้น จึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบโดยคำนึงถึงความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักเรียนเอง

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็นสองตอน

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเอง

ตอนที่ 2 เป็นตอนที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. ด้านครู
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านการปกครอง
4. ด้านกิจกรรม
5. ด้านเพื่อน
6. ด้านการบริการ
7. ด้านอาคารสถานที่

วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนเลือกหมายเลขหน้าข้อความที่เห็นว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของตัวนักเรียนเอง (ในตอนที่ 1) หรือตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน (ในตอนที่ 2) ลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. ระดับชั้นที่กำลังเรียน

1. มัธยมศึกษาปีที่ 1
2. มัธยมศึกษาปีที่ 2
3. มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงปัจจุบัน

1. คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00
2. คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 2.99
3. คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2.99

4. รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 2,000 บาท
2. ระหว่าง 2,000 - 5,000 บาท
3. มากกว่า 5,000 บาท

ตอนที่ 2

1. ด้านครู ข้อความต่อไปนี้ เกี่ยวกับครูในโรงเรียนนี้ ให้นักเรียนพิจารณาโดยใช้ความรู้สึกของนักเรียนเองว่า ครูส่วนใหญ่มีลักษณะดังข้อความแต่ละข้อหรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วจึงเลือกตัวเลขที่แสดงความรู้สึกเขียนลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ ซึ่งตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

1 แสดงว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

2 แสดงว่า ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

3 แสดงว่า ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

4 แสดงว่า เห็นด้วย กับข้อความนั้น

5 แสดงว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

1. ครูใจดี มีเมตตาต่อนักเรียน	◯	4
2. ครูมีอารมณ์ขัน และเป็นคนร่าเริง	◯	5
3. ครูคอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่นักเรียนเสมอ	◯	6
4. ครูเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเสมอ	◯	7
5. ครูชอบเอาเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว	◯	8
6. ครูมีความลำเอียง เลือกที่รักมักที่ชัง	◯	9
7. ครูไม่มีความสามัคคีกัน มักแบ่งกันเป็นกลุ่มเป็นพวก	◯	10
8. ครูประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับความเป็นครู	◯	11
9. ครูชอบเยาะเย้ยในความผิดพลาดของนักเรียน	◯	12
10. ครูไม่ค่อยเสียสละเพื่อนักเรียน	◯	13
11. ครูไม่ค่อยยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี	◯	14

2. <u>ด้านการเรียนการสอน</u> ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับสภาพการเรียนการสอนภายในห้องเรียนของนักเรียนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วจึงเลือกตัวเลขที่แสดงความรู้สึกมาเขียนลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ ซึ่งตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

<u>1</u> แสดงว่า <u>ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง</u> กับข้อความนั้น

<u>2</u> แสดงว่า <u>ไม่เห็นด้วย</u> กับข้อความนั้น

<u>3</u> แสดงว่า <u>ไม่แน่ใจ</u> กับข้อความนั้น

<u>4</u> แสดงว่า <u>เห็นด้วย</u> กับข้อความนั้น

<u>5</u> แสดงว่า <u>เห็นด้วยอย่างยิ่ง</u> กับข้อความนั้น

1. ห้องเรียนได้รับการตกแต่งไว้อย่างสวยงามช่วยเพิ่มบรรยากาศให้น่าเรียน	◯	15
2. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ขณะที่มีการเรียนการสอน	◯	16
3. ข้าพเจ้าเรียนหนังสือด้วยความสนุก มากกว่ารู้สึกทุกข์ใจ	◯	17
4. รายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนอยู่นี้ยากเกินไปสำหรับข้าพเจ้า	◯	18
5. ครูไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน	◯	19
6. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากำลังเรียนในวิชาซึ่งให้ประโยชน์แก่ข้าพเจ้าน้อยมาก	◯	20
7. ครูให้งานหรือแบบฝึกหัดมากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงว่านักเรียนจะทำได้หรือไม่	◯	21
8. ครูมักจะไม่พอใจหรือแสดงอาการโกรธ เมื่ออธิบายหลายครั้งแล้วนักเรียนก็ยังไม่เข้าใจ	◯	22
9. ครูชอบเอาคะแนนหรือเกรดมาขู่นักเรียนเสมอ	◯	23
10. ครูมักสอนโดยไม่คำนึงถึงว่านักเรียนจะเข้าใจบทเรียนที่ครูสอนหรือไม่	◯	24
11. ครูไม่ค่อยตรวจงานที่นักเรียนทำส่ง	◯	25

3. ด้านการปกครอง ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการปกครองของโรงเรียน ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับระบบการปกครองหรือระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนนี้หรือไม่ แล้วให้นักเรียนเลือกตัวเลขที่แสดงความรู้สึกมาเขียนลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความซึ่งตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

1 แสดงว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

2 แสดงว่า ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

3 แสดงว่า ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

4 แสดงว่า เห็นด้วย กับข้อความนั้น

5 แสดงว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

1. นักเรียนได้รับการชี้แจงให้ทราบถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี	◯	26
2. โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎข้อบังคับของโรงเรียน	◯	27
3. ครูช่วยกันอบรมดูแลเอาใจใส่ต่อความประพฤติของนักเรียน ทั้งในและนอกโรงเรียนเป็นอย่างดี	◯	28
4. กฎข้อบังคับของโรงเรียนรัดกุมดี	◯	29
5. การอบรมความประพฤติทุก ๆ เช้าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ	◯	30
6. การตรวจผมหรือเครื่องแต่งกายของนักเรียนทุก ๆ เช้าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น	◯	31
7. ครูคอยจ้องจับผิดนักเรียนตลอดเวลา แม้กระทั่งเวลาพัก	◯	32
8. โรงเรียนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนปกครองกันเอง ตามระบอบประชาธิปไตย	◯	33
9. โรงเรียนเข้มงวดกวดขันเรื่องความประพฤติของนักเรียนมากเกินไป	◯	34
10. ครูชอบบังคับนักเรียนให้ประพฤติตัวในแบบอย่างที่ครูเองก็ทำไม่ได้	◯	35
11. ครูฝ่ายปกครองมักลงโทษนักเรียนโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล	◯	36

4. ด้านกิจกรรม ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนและนักเรียนร่วมกันจัดขึ้น นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับสภาพการจัดกิจกรรมของโรงเรียนนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วให้นักเรียนเลือกตัวเลขที่แสดงความรู้สึกมาเขียนลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ ซึ่งตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

1 แสดงว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

2 แสดงว่า ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

3 แสดงว่า ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

4 แสดงว่า เห็นด้วย กับข้อความนั้น

5 แสดงว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

1. การจัดกิจกรรมช่วยผ่อนคลายความตึงเครียมจากการเรียนในห้องเรียน	◯	37
2. การจัดกิจกรรมช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ	◯	38
3. กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้นน่าสนใจ	◯	39
4. ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	◯	40
5. การจัดกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นสาเหตุให้นักเรียนแต่ละโรงเรียนทะเลาะวิวาทกัน	◯	41
6. การจัดกีฬาภายในโรงเรียนมักก่อให้เกิดความแตกแยกมากกว่าเกิดความสามัคคี	◯	42
7. การจัดกิจกรรมทำให้เกิดความวุ่นวายภายในโรงเรียน	◯	43
8. การจัดกิจกรรมเป็นการสร้างความลำบากให้แก่ทั้งครูและนักเรียน	◯	44
9. การจัดกิจกรรมทำให้ผลการเรียนลดลง	◯	45
10. การจัดกิจกรรมทำให้เสียเวลาเรียนโดยใช่เหตุ	◯	46
11. การจัดกิจกรรมทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกทั้งครูและนักเรียน	◯	47

5. ด้านเพื่อน ข้อความต่อไปนี้กล่าวถึงเพื่อนของนักเรียน ทั้งเพื่อนร่วมชั้นหรือเพื่อนร่วมโรงเรียน ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นกล่าวตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนอย่างไร แล้วให้นักเรียนเลือกตัวเลขที่แสดงความรู้สึกมาเขียนลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ ซึ่งตัวเลขแสดงความหมายดังนี้

1 แสดงว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

2 แสดงว่า ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

3 แสดงว่า ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

4 แสดงว่า เห็นด้วย กับข้อความนั้น

5 แสดงว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนให้ความเป็นกันเองแก่ข้าพเจ้าเสมอ	◯	48
2. ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขและสนุกสนานกับการได้ทำงานร่วมกับเพื่อน	◯	49
3. เพื่อนของข้าพเจ้าคอยให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนกันอยู่เสมอ	◯	50
4. เพื่อนไม่ค่อยยอมรับในความสามารถของข้าพเจ้า	◯	51
5. มีนักเรียนหลายคนที่ชอบทำลายทรัพย์สมบัติของโรงเรียน	◯	52
6. มีนักเรียนหลายคนที่ชอบทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง	◯	53
7. มีนักเรียนที่กระทำผิด แต่ไม่ยอมรับผิด เป็นเหตุให้คนอื่นต้องเดือดร้อนหรือถูกลงโทษร่วมด้วยเสมอ	◯	54
8. มีนักเรียนหลายคนที่ชอบสร้างปัญหาให้เกิดความวุ่นวายภายในห้องเรียน	◯	55
9. เพื่อนที่มีฐานะดีเท่านั้นที่จะช่วยข้าพเจ้าได้เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา	◯	56
10. ข้าพเจ้ามักได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากเพื่อนที่มีฐานะดีกว่า	◯	57
11. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนทำให้การเรียนของข้าพเจ้าไม่ได้ผลเท่าที่ควร	◯	58

6. ด้านการบริการ ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับการบริการของโรงเรียนที่มีให้แก่นักเรียน ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับการจัดบริการของโรงเรียนนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วให้นักเรียนเขียนหมายเลขแทนความรู้สึกเกี่ยวกับข้อความลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความ ซึ่งตัวเลขแต่ละตัวแสดงความหมายดังนี้

1 แสดงว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

2 แสดงว่า ไม่เห็นด้วย กับข้อความนั้น

3 แสดงว่า ไม่แน่ใจ กับข้อความนั้น

4 แสดงว่า เห็นด้วย กับข้อความนั้น

5 แสดงว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

1. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจกับบริการแนะแนวของโรงเรียน	◯	59
2. โรงเรียนจัดหางานพิเศษให้นักเรียนที่ยากจนมีรายได้	◯	60
3. โรงเรียนให้การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วยเป็นอย่างดี	◯	61
4. ห้องพยาบาลของโรงเรียนมีเพียงพอกับความจำเป็น	◯	62
5. โรงเรียนจัดให้มีป้ายประกาศข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน	◯	63
6. โรงเรียนจัดบริการหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารให้นักเรียนได้อ่านอย่างเหมาะสม	◯	64
7. อาหารในโรงเรียนราคาแพงเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น	◯	65
8. การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับทุนการศึกษาไม่ยุติธรรมพอ	◯	66
9. น้ำดื่มสำหรับนักเรียนไม่สะอาดพอ	◯	67
10. อาหารกลางวันในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ	◯	68
11. โรงเรียนจัดบริการทางด้านจดหมายและไปรษณีย์ได้อย่างเหมาะสม	◯	69

7. <u>ด้านอาคารสถานที่</u> ข้อความต่อไปนี้ต้องการทราบความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่ออาคาร สถานที่ ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนนี้ ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนตัวเลขที่แทนความรู้สึกเกี่ยวกับข้อความนั้นลงในช่อง ◯ ทางขวามือของข้อความนั้น ซึ่งตัวเลขแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

<u>1</u> แสดงว่า <u>ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง</u> กับข้อความนั้น

<u>2</u> แสดงว่า <u>ไม่เห็นด้วย</u> กับข้อความนั้น

<u>3</u> แสดงว่า <u>ไม่แน่ใจ</u> กับข้อความนั้น

<u>4</u> แสดงว่า <u>เห็นด้วย</u> กับข้อความนั้น

<u>5</u> แสดงว่า <u>เห็นด้วยอย่างยิ่ง</u> กับข้อความนั้น

1. บริเวณโรงเรียนปลูกไม้ดอก ไม้ประดับไว้อย่างเหมาะสม	◯	70
2. บริเวณโรงเรียนเหมาะแก่การนั่งพักผ่อน	◯	71
3. โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านที่น่าอยู่ของข้าพเจ้า	◯	72
4. หอประชุมของโรงเรียน ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่	◯	73
5. โรงฝึกงานมีไม่เพียงพอต่อการเรียนภาคปฏิบัติ	◯	74
6. สนามของโรงเรียนไม่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งได้เท่าที่ควร	◯	75
7. อาคารเรียนอยู่ในสภาพทรุดโทรม ไม่ได้รับการบำรุงรักษาเท่าที่ควร	◯	76
8. อาคารเรียน ห้องเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	◯	77
9. ห้องน้ำ ห้องส้วม ของนักเรียนสกปรก มีกลิ่นเหม็น	◯	78
10. อาคารเรียนสกปรก ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร	◯	79
11. บริเวณโรงเรียนสกปรก รกรุงรัง	◯	80

การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทคัดย่อ

ของ

นางสุภาพร เลาหสถิตย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2525

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียน โดยคำนึงถึง เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 800 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเลือกมาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามทัศนคติ 7 ด้าน คือ ด้านครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครอง ด้านกิจกรรม ด้านเพื่อน ด้านการบริการ และด้านอาคารสถานที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ โปรแกรม SPSS ปรากฏผลการวิจัยว่า

1. ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 7 ด้านนั้น ปรากฏว่าวัดองค์ประกอบเดียวกันทั้งสิ้น

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีทัศนคติต่อโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A FACTOR ANALYSIS OF ATTITUDES TOWARD SCHOOL OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN PRACHUAB KHIRI KHAN PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

SUPAPORN LOUHASATIT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

October 1982

The purposes of this study were first to factor-analyze the attitudes toward school of the secondary school students in Prachuab Khiri Khan Province, and second to compare the attitudes toward school between the male and the female and among students of different grade levels, acadamic achievements, and economic status. The sample group consisted of 800 Mathayom Suksa students of the acadamic year 1982 from Prachuab Khiri Khan Province. These students were drawn randomly by the stratified random sampling technique. The instruments of this study consisted of seven aspects of attitude questionnaires. They were attitudes toward teachers, teaching and learning procedure, school regulations, extra-curricular activities, peers, school services, and school buildings and facilities.

Tha data of this study were analyzed by mean of using factor analysis: SPSS Program. The study findings were as follows;

1. There was only one factor of attitude toward school.

2. In comparison on attitudes toward school, it was found that there were significant differences at .01 level among different grade students, but there were no significant differences between the male and the female, neither there were significant differences among students of different academic achievements nor those of different economic status.